

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ปัญหาในการวิจัยครั้งนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาผลของการนำเรื่องต่างรูปแบบที่มีต่อการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ตลอดจนจกนกริยาร่วม (Interaction) ของตัวแปรทั้งสอง

การศึกษาในระดับประถมศึกษา ถือรากฐานที่สำคัญของการศึกษาทั้งหมด เพราะเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ขั้นพื้นฐานในการคงสภาพอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้ (กรมวิชาการ, 2521 : 1) โดยมีครูเป็นผู้จัดกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนการสอน (กรมวิชาการ, 2525 : 18) แต่ขณะเดียวกันปัญหาที่ครูพบมากในการสอนคือปัญหาที่ว่า จะสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างไร (ไสว เลี่ยมแก้ว, 2528 : 13) บัดตานี้เป็นจังหวัดหนึ่งที่ประสบปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพราะมีนักเรียนถึงร้อยละ 85.38 ที่ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน จะใช้ภาษาไทยก็เฉพาะอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น ซึ่งเป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในกลุ่มทักษะภาษาไทย (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี, ม.ป.ป. : 1) จากรายงานการประเมินคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศแล้วปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของระดับจังหวัดต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศทุกกลุ่มประสบการณ์ (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530 : 18-43) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มทักษะภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 51.80 ซึ่งระดับประเทศนั้นมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60.07 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มทักษะภาษาไทยยิ่งต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของระดับประเทศอยู่มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถภาพพบว่าในกลุ่มทักษะภาษาไทยด้านความรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ทางภาษา และความสามารถในการอ่านในใจได้คะแนนต่ำสุด คือเท่ากับร้อยละ 29.07 และ 34.90 ตามลำดับ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี, ม.ป.ป. : 8)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาที่สำคัญที่ทำให้คุณภาพทางการศึกษาค่ำ มีสาเหตุมาจากปัญหาด้านการอ่าน เนื่องจากผู้เรียนขาดทักษะในการอ่าน กล่าวคือ อ่านได้ช้า ขาดความเข้าใจ และไม่สามารถจำเรื่องที่อ่านได้ ทำให้การเรียนวิชาอื่น ๆ ไม่ได้ผล (นิรันดร สุขปรีดี, 2530 : 2)

การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตของคนในยุคปัจจุบันยิ่งกว่ายุคที่ผ่านมา เพราะโลกปัจจุบันเป็นโลกที่พัฒนาไปทั้งด้านวัตถุ วิทยาการ เทคโนโลยี และความนึกคิดของคน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์ต้องสนใจในการอ่านเพื่อติดตามความเคลื่อนไหว และความก้าวหน้าต่าง ๆ ได้ทันต่อเหตุการณ์ (ศิริพร ลิ้มตระกูล, 2529 : 21) การอ่านยังให้ประโยชน์แก่นุชนุษย์ทุกด้านและทุกโอกาส ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้ การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ การอ่านจะช่วยส่งเสริมความรู้ ความคิดของคนเราให้เพิ่มพูนขึ้น เบคอน (Bacon, 1953 : 27) กล่าวว่า "การอ่านทำให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์" เพราะฉะนั้นผู้ที่อ่านหนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมได้เปรียบ และมีชีวิตที่ก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว เพราะการอ่านเปรียบเสมือนกุญแจสำหรับไขหาความรู้ที่มีอยู่มากมายในโลก (จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2524 : 16) นอกจากนี้ เสริมศรี หอทิมาวรรณ (ยงยุทธ์ ยืนยง, 2529 : 1 อ้างอิงจาก เสริมศรี หอทิมาวรรณ, 2527 : 348) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาอื่น ๆ
2. การอ่านเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ลึกและความต้องการระหว่างบุคคลกับบุคคล
3. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
4. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
5. การอ่านเป็นเครื่องมือในการรับมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมของคนไปสู่คนรุ่นหลัง ๆ

ต่อไป

6. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง

การที่จะให้ผู้อ่านบรรลุเป้าหมายของการอ่านได้อย่างแท้จริงนั้น ผู้อ่านจะต้องรู้จักอ่าน การอ่านเป็นเรื่องของทักษะผู้ที่มีทักษะในการอ่านย่อมจะเป็นผู้ที่มีโอกาสรับความรู้ ความคิดจากการ

อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากกว่าผู้อื่น ผู้ที่กำลังศึกษาแล้วเรียนจึงจำเป็นต้องฝึกฝนการอ่านอยู่เสมอ (สนธิ ตั้งทวี, 2529 : 285) ในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ต้องอาศัยการอ่านเพราะกิจกรรมการเรียนทุกอย่างร้อยละ 80 ถึง 90 ต้องอาศัยการอ่าน (Strang, 1940 : 11) ถ้าหากผู้เรียนมีทักษะการอ่านดีแล้ว การเรียนวิชาอื่นก็จะบังเกิดผลอย่างรวดเร็ว (อุบล เรียงสุวรรณ, 2509 : 11) การศึกษาในระดับประถมศึกษาได้เน้นถึงความสำคัญของการสอนอ่านเป็นอย่างมาก การอ่านหนังสือเป็นพฤติกรรมที่สำคัญ ครูต้องให้ความพยายามให้มากในการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน ทั้งนี้เพราะกิจกรรมของการเรียนและผลสัมฤทธิ์ของการเรียนต้องอาศัยการอ่านทั้งสิ้น (กรมวิชาการ, 2523 : 8) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่าน โดยเน้นให้นักเรียนอ่านแล้วสามารถจับใจความและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ (กรมวิชาการ, 2521 : 30-32)

ดังนั้นในการอ่านของนักเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาว่าจะทำอย่างไรที่จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน และเรียนรู้สิ่งที่อ่านได้อย่างรวดเร็วซึ่งจะส่งผลต่อการจำด้วย บรูนนิง (สตูดิพันธ์ หวังสุริยะ, 2530 อ้างอิงจาก Brunning, 1970 : 187) ได้ศึกษาพบว่าลักษณะของเรื่องที่จะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย ได้แก่ การจัดบทนำเรื่องในรูปของโครงเรื่อง เรื่องย่อ หรือบทสรุป เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สตูดิพันธ์ หวังสุริยะ (2530 : 56) พบว่าการสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่บทสรุปมีความเข้าใจในบทเรียนสูงกว่าการอ่านบทเรียนที่ไม่มีบทสรุป ปัจจุบันได้มีการจัดทำแบบเรียนและตำราต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไป ในลักษณะของการจัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง เช่น การจัดบทย่อ พิมพ์ข้อความที่เน้นส่วนที่เป็นความคิดของเนื้อเรื่องด้วยตัวหนา เป็นต้น ออลซูเบล (Ausubel, 1968 : 148) เรียกวิธีการนี้ว่าวิธีการจัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง (Organizer Technique)

วิธีการจัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง เป็นวิธีการที่ช่วยให้นักเรียนจำเนื้อเรื่องหรือสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ได้ดีขึ้น และช่วยโยงสัมพันธ์เนื้อเรื่องที่จะเรียนกับสิ่งที่มีอยู่แล้วในโครงสร้างความคิด (Cognitive Structure) เข้าด้วยกัน (Ausubel, 1978 : 170)

การจัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องยังทำหน้าที่เป็นบทสรุปสั้น ๆ ของเนื้อเรื่องที่มีรายละเอียดปลีกย่อยมากอีกด้วย อาจจัดในรูปของบทย่อ คำโครมเรียม คำถามรูปภาพ หรือในลักษณะอื่น ๆ (เอ็ดมพร จตุรธำรง, 2521 : 10) การจัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดนี้ให้ผู้สนใจศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ดังเช่น โพรเกอร์ และคนอื่น ๆ (Proger and others, 1970 : 28-33) ได้กำหนดตำแหน่งของการจัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในการเรียนการสอนได้ 3 ตำแหน่ง คือ ก่อนการเรียนการสอน (Advance Organizer) ระหว่างการเรียนการสอน (Concurrent Organizer) และหลังการเรียนการสอน (Post Organizer) การจัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องนี้ แบบที่มีผู้นิยมศึกษาแบบหนึ่งคือ การจัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดไว้ก่อนเนื้อเรื่อง (Advance Organizer) ซึ่งลูคัส (Lucas, 1972 : 3390-A) ได้แบ่งการจัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดไว้ก่อนเนื้อเรื่อง ตามรูปแบบของการนำเสนอออกเป็น 3 ชนิด คือ การจัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดไว้ก่อนเนื้อเรื่องแบบโสตสัมผัส (Audio Advance Organizers) แบบจักษุสัมผัส (Visual Advance Organizers) และแบบข้อเขียน (Written Advance Organizers) การจัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดไว้ก่อนเนื้อเรื่องนั้น บางท่านเรียกว่า การนำเรื่อง (Introduction) (Proger and others, 1970; Lawton, 1977)

การนำเรื่อง (Introduction) หมายถึงข่าวสารที่ให้ไว้ล่วงหน้าเนื้อหา (Gubrud, 1971 : 4281-A) เป็นการสรุปย่อและบอกขอบข่ายของเรื่องที่จะเรียน (Lawton, 1977 : 27) ช่วยให้เห็นโครงสร้างของสิ่งที่เรียนและทำหน้าที่เป็นตัวรวบรวมข้อมูลของเรื่องนั้น การนำเรื่องทำให้ผู้เรียนมองเห็นขอบข่ายของเรื่องอย่างกว้าง ๆ ก่อนที่จะเรียน ช่วยรวบรวมเนื้อหาและมโนทัศน์ให้สัมพันธ์กับเรื่องที่มีอยู่แล้วในโครงสร้างความคิดเดิมเข้าด้วยกัน เป็นการใช้ประโยชน์ความรู้ที่มีอยู่แล้วมาช่วยในการสร้างความคุ้นเคยกับเนื้อหาใหม่ ชี้ให้เห็นถึงมโนทัศน์เดิมที่มีอยู่ในโครงสร้างความคิดว่ามีความแตกต่างหรือคล้ายคลึงกับความรู้ใหม่อย่างไร ซึ่งเป็นการประหยัดเวลาในการเรียนรู้ได้มาก ทั้งยังช่วยเพิ่มความสามารถในการแยกแยะระหว่างความรู้เก่าและใหม่ ผู้เรียนจะเข้าใจความคิดและข้อมูลใน

เนื้อหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้ความสับสนในความหมายใหม่ลดน้อยลง การจดจำข้อมูลก็จะสูงขึ้น
 คัวย (Ausubel, 1968 : 81-83) นอกจากนี้ เปรื่อง กุมุท (โฆษิต อักษรชาติ,
 2529 : 3 อ้างอิงจาก เปรื่อง กุมุท, 2528 : 2) ได้ให้ความเห็นว่าการนำเรื่องหรือ
 การจัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดไว้ล่วงหน้า นั้น ไม่ว่าจะเป็นคำพูด รูปภาพ หรือสิ่งพิมพ์
 เมื่อนำมาเสนอแก่ผู้เรียนแล้วจะทำหน้าที่ดังนี้

1. บอกให้ผู้เรียนทราบเนื้อหาอย่างแน่นอน
2. บอกให้ผู้เรียนทราบเค้าโครงของเรื่องหรือแนวความคิดอย่างสังเขปก่อน
3. ป้อนคำถามหลัก ๆ หรือคำถามนำให้คิด หรือตอบไว้ล่วงหน้า

การศึกษาเกี่ยวกับการนำเรื่องนั้น ได้มีผู้สนใจศึกษาหลายท่านดังเช่น งานวิจัยของ
 โปรเกอร์และคนอื่นๆ (Proger and others, 1973) เบเกอร์ (Baker, 1976)
 เจียมจิต ห้าวหาญ (2522) จิระพันธ์ เคมะ (2524) สดุดีพันธ์ หวังสุริยะ (2530)
 และงานวิจัยอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง ซึ่งการวิจัยที่ผ่านมาสรุปได้ว่า การนำเรื่องเป็นวิธีการที่ช่วย
 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ จดจำเนื้อเรื่องได้ดี และช่วยให้ผลการเรียนรู้สูงขึ้น

จากเอกสารและการศึกษาค้นคว้าที่ผ่านมาแล้วพอจะสรุปได้ว่า การนำเรื่องหรือการ
 จัดสิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดไว้ล่วงหน้าเนื้อเรื่อง เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความ
 เข้าใจและจดจำเรื่องราวได้ดี เพราะวิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นขอบข่ายของ
 เรื่องที่จะเรียน และช่วยจัดโครงสร้างความคิดของผู้เรียนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้น
 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า การนำเรื่องต่างรูปแบบได้แก่ การนำเรื่องแบบ
 เรื่องย่อ การนำเรื่องแบบรูปภาพ และการนำเรื่องแบบรูปภาพกับเรื่องย่อ จะมีผลต่อการ
 จำเนื้อเรื่องของนักเรียนที่มีเพศต่างกันหรือไม่ ตลอดจนศึกษากิริยาร่วมระหว่างตัวแปรทั้งสอง

การนำเรื่องแบบเรื่องย่อเป็นตัวแปรหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและ
 จดจำเรื่องได้ดีขึ้น เพราะเรื่องย่อเป็นการเก็บใจความสำคัญของเนื้อเรื่อง แล้วนำมาเรียบ
 เรียงใหม่แต่เพียงย่อ ๆ ให้เข้าใจเรื่องได้บริบูรณ์และรวดเร็ว (ประสิทธิ์ ภาพย์กลอน,

2518 : 230) และ ออซูเบล (เออัมพร จตุรธำรง, 2521 อ้างอิงจาก Ausubel, 1960 : 267-272) ได้ศึกษาการนำเรื่องที่มีบทย่อตรงกับเนื้อเรื่อง และ บทความที่มีบทย่อไม่ตรงกับเนื้อเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า การอ่านบทความที่มีบทย่อตรงกับ เนื้อเรื่องมีผลต่อการเรียนรู้และความคงทนในการจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่าการอ่านบทความที่มี เรื่องย่อไม่ตรงกับเนื้อเรื่อง ต่อมา เมเฮอร์ (Maher, 1975 : 2616-A) ได้ทดลอง ใช้การนำเรื่องกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านต่างกัน ผลการทดลองพบว่า การนำเรื่อง ที่เป็นเรื่องย่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำเนื้อเรื่องสูงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านต่ำและปานกลาง จะได้รับประโยชน์จากการนำเรื่องมากกว่ากลุ่มที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูง ซึ่งการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของออซูเบลและฟิตซ์เจอร์ราล (Ausubel and Fitzgerald, 1962) โปรเกอร์และคนอื่น ๆ (Proger and others, 1970) สำหรับในประเทศไทย ชาลี มหาบรรพต (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ ระหว่างการจัดตำแหน่งออร์แกนไนเซอร์แบบเนื้อเรื่องย่อในการเสนอบทเรียนวิทยุโรงเรียน และระดับความเข้าใจในการฟังที่มีต่อการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยจัดตำแหน่งของออร์แกนไนเซอร์แบบเนื้อเรื่องย่อไว้ก่อนการฟัง หลังการฟัง และไว้ทั้งก่อน และหลังการฟัง ผลการวิจัยพบว่า การจัดออร์แกนไนเซอร์แบบเนื้อเรื่องย่อในการเสนอวิทยุ โรงเรียนทั้ง 3 ตำแหน่ง ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยของนักเรียนไม่แตกต่างกัน จาก งานวิจัยเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าการนำเรื่องแบบเรื่องย่อช่วยส่งผลต่อการเรียนรู้และการจำเนื้อเรื่อง ของนักเรียนได้สูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เรื่องย่อเป็นตัวแปรหนึ่งในการศึกษาคั้งนี้

รูปภาพ เป็นตัวแปรอีกตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อการจำเนื้อเรื่องของนักเรียน ดังที่ แลนเลอร์ (บังเอิญ โอวาท, 2528 : 5 อ้างอิงจาก Lanler, 1951 : 9-30) ได้ กล่าวถึงความสำคัญของรูปภาพไว้ว่า รูปภาพเป็นอุปกรณ์ที่ใช้มานานแล้ว แทบจะเรียกได้ว่าเป็น อุปกรณ์การสอนที่เก่าที่สุดใช้ง่ายและราคาถูก หน้าที่สำคัญของรูปภาพก็คือ ทำสิ่งที่เป็นตัวอักษร ให้กลับเป็นรูปธรรมที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้ คุณค่าของภาพสามารถใช้เป็นสิ่งจูงใจทำให้เกิด การเรียนรู้ได้ง่าย ช่วยให้หนังสือน่าอ่านขึ้น ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ และมีมีโนทัศน์ที่

ถูกต้องตรงเนื้อหามากที่สุด เพราะบุคคลใดมีมโนทัศน์ในสิ่งต่าง ๆ อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ บุคคลนั้นย่อมเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จำเนียร ช่วงโชติ, 2516 : 16) กรอปเปอร์ (Groppe, 1966 : 37-67) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้รูปภาพในการสอนความคิดรวบยอดแก่เด็กประถมศึกษาพบว่า รูปภาพทำให้การสอนในสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมได้ง่ายขึ้น รวมไปถึงการช่วยให้การตอบสนองใจ ๆ และการถ่ายโยงการเรียนรู้ไปสู่สภาพอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ เรย์โนลด์ (Reynold, 1977 : 166-168) ที่ว่า สิ่งเร้าที่เป็นภาพและวัสดุที่เป็นรูปธรรมนั้น ทำให้จำข้อมูลได้ละเอียดกว่ากรณีที่มีเพียงคำและวัสดุนามธรรม ได้มีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาพประกอบเนื้อเรื่องหลายท่านพบว่า ภาพประกอบเนื้อเรื่องทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านร้อยแก้ว และจดจำเนื้อเรื่องได้ดี (Schallert, 1980; Levin, 1981; Rusted, 1984 citing Yuill and Josecelyne, 1988 : 153) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาพประกอบที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านสามารถระลึกได้ดีกว่าภาพประกอบที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์ (บุญจุมพรม, 2528, Yuill and Josecelyne, 1988 : 152-158) จากการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการใช้ภาพประกอบเนื้อเรื่องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำเรื่องราวได้ดีขึ้น

เพศเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านของนักเรียน คิงที่ จวิลักษณ์ บุญยะกาญจน (2524 : 40) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของเพศที่มีต่อการอ่านว่า เพศมีอิทธิพลต่อการอ่านเพราะความแตกต่างระหว่างเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการอ่าน ในระดับชั้นประถมศึกษาเด็กหญิงจะอ่านได้ดีกว่าเด็กชายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแอสเชอร์และกอตต์แมน (Asher and Markell, 1974 : 680 citing Asher and Gottman, 1973) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาพบว่า นักเรียนชายมีความสามารถทางการอ่านตายนกว่านักเรียนหญิงอยู่หนึ่งเท่าครึ่ง จุฑารัตน์ ชุมสมาน (2531 : 16-62) ได้ศึกษาผลของตำแหน่งของคำถามและการใช้ภาพประกอบที่มีต่อการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนต่างเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบ่งเป็นนักเรียนชาย 128 คน นักเรียนหญิง 128 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนหญิงสามารถจำ

เนื้อเรื่องที่อ่านได้มากกว่านักเรียนชาย แต่มีงานวิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศชาย และเพศหญิง (อรอนงค์ สารภรณ์, 2520 และ อีระพจน์ แสงแก้ว, 2531) จากการศึกษาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าในด้านการอ่านนั้น ความแตกต่างระหว่างเพศเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการจำเนื้อเรื่องของนักเรียน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแยกตามหัวข้อได้ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องย่อ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ รูปภาพ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เพศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องย่อ

เรื่องย่อ เป็นสิ่งช่วยในการจัดความคิดรวบยอดของผู้อ่าน ทำให้ทราบขอบข่ายของเรื่องอย่างกว้าง ๆ ก่อนการอ่านเรื่อง และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำเนื้อเรื่องได้สูงขึ้น (Maher, 1975 : 2616-A) ประสิทธิ์ ภาพยนตร์กลอน (2518 : 230) ได้เสนอแนะหลักการทำเรื่องย่อไว้ดังนี้

1. ศึกษาเรื่องที่จะย่อให้เข้าใจ อาจจะต้องถึง 2-3 ครั้ง
2. พิจารณาความสำคัญของแต่ละตอน
3. เอาใจความสำคัญเฉพาะตอนออกมาแล้วบันทึกไว้อย่างย่อ ๆ
4. นำใจความสำคัญมาเรียบเรียงให้เนื้อความติดต่อกันตามลำดับ
5. คำสรรพนามที่ใช้ในสำนวนย่อเรื่องนั้น จะใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 หรือบุรุษที่ 2 ไม่ได้ เพราะเหตุว่าผู้ย่อเป็นผู้เก็บใจความจากเรื่องมาเรียบเรียงใหม่ ฉะนั้นจำต้องใช้สรรพนามบุรุษที่ 3
6. การย่อความหรือย่อเรื่อง มิใช่การขีดเส้นให้ข้อความที่จะย่อแล้วเลือกเก็บข้อความนั้นมาร้อยเข้าใหม่ให้ติดต่อกันด้วยการคัดลอกสำนวนโวหารของเรื่องมาตรง ๆ โดยไม่ใช้

ภาษาของตนเอง และไม่คิดว่าข้อความที่คัดลอกมานั้นเป็นใจความสำคัญของเรื่องหรือไม่

ส่วน คลอว์สัน และบรานส์ (Clawson and Branes, 1973 : 11) ได้เสนอแนะลักษณะการเขียนบทนำเรื่องที่จะช่วยให้มีลักษณะสรุปสาระสำคัญของเรื่องดังนี้

1. จัดแสดงในลักษณะของข้อความที่แยกออกมาจากเนื้อเรื่อง โดยการสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่จะอ่านได้อย่างครบถ้วน
2. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการเขียนจากเรื่องที่ยากและสับสน
3. เป็นสาระสำคัญของเนื้อหาไว้อย่างเด่นชัด

ในการศึกษาเกี่ยวกับการนำเรื่องแบบเรื่องย่อ นั้น ออซูเบลและฟิตซ์เจอร์าลด์ (Ausubel and Fitzgerald, 1962 : 243-249) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำเรื่องที่มีต่อการเรียนรู้ต่อเนื่อง โดยเนื้อเรื่องที่ให้อ่านนั้นเป็นชุดต่อเนื่องกันและเกี่ยวข้องกันแต่ไม่สัมพันธ์กับความรู้เดิมที่เรียนมาก่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 4 ที่มีความสามารถทางภาษาต่างกัน คือ กลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาสูงและกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาคำ ให้กลุ่มทดลองอ่านเนื้อเรื่องที่มีการนำเรื่องแบบเรื่องย่อที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่อง และกลุ่มที่อ่านเนื้อเรื่องที่มีการนำเรื่องแบบเรื่องย่อที่มีใจความไม่ตรงกับเนื้อเรื่อง ผลการวิจัยปรากฏว่าการนำเรื่องแบบเรื่องย่อที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่องทำให้เกิดความจำและเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ชัดในกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาคำ จากการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า การนำเรื่องแบบเรื่องย่อที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่องส่งผลต่อการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนได้ดีกว่าแบบเรื่องย่อที่ไม่ตรงกับเนื้อเรื่อง

ต่อมาโปรเกอร์และคนอื่น ๆ (Proger and others, 1970 : 28-33) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำเรื่องในลักษณะต่าง ๆ กัน คือ

1. แบบบทย่อที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่อง (Paragraph Abstract)
2. แบบบอกโครงเรื่อง (Sentence Outline)
3. แบบมีข้อทดสอบถูกผิดก่อนการอ่านเรื่อง (True-False Pretest)
4. แบบให้เติมคำให้สมบูรณ์ก่อนการอ่านเรื่อง (Completion Pretest)

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด 124 คน แบ่งกลุ่มทดลองตามระดับความสามารถทางภาษาออกเป็น 5 ระดับ คือ กลุ่มที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำสุด ต่ำ ปานกลาง สูงกว่าปานกลาง และสูงสุด โดยให้กลุ่มทดลองเนื้อเรื่องที่มีการนำเรื่องทั้ง 4 แบบ ผลการวิจัยปรากฏว่า วิธีการนำเรื่องทั้ง 4 แบบจะปรากฏผลสูงในกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาต่ำสุด ต่ำ และปานกลาง ส่วนกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาสูงกว่าปานกลางและกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาสูงสุดจะไม่แตกต่างกัน และพบว่าการนำเรื่องแบบหยอঁที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่อง และแบบบอกโครงเรื่องส่งผลต่อการเรียนรู้และการจำเนื้อเรื่องสูงกว่าการนำเรื่องแบบมีข้อทดสอบถูกผิดและแบบเติมคำให้สมบูรณ์ จากการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการนำเรื่องต่างกันส่งผลต่อการเรียนรู้และการจำเนื้อเรื่องแตกต่างกัน และวิธีที่ดีที่สุดคือ แบบหยอঁที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่องและแบบบอกโครงเรื่อง

ในประเทศไทย เจียมจิต หัวหาญ (2522 : 37-65) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำโดยใช้วิธีนำเรื่องสามแบบ ได้แก่ การนำเรื่องแบบหยอঁที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่อง การนำเรื่องแบบบอกโครงเรื่อง และการนำเรื่องแบบมีข้อทดสอบถูกผิด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลาดหญ้าวิทยา ปีการศึกษา 2522 จำนวน 45 คน ดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านบทความทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวเรา แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่อ่านบทความที่มีการนำเรื่องแบบหยอঁที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่อง กลุ่มที่ 2 อ่านบทความที่มีการนำเรื่องแบบบอกโครงเรื่อง และกลุ่มที่ 3 อ่านบทความที่มีการนำเรื่องแบบมีข้อทดสอบถูกผิด หลังจากนั้นให้กลุ่มทดลองทั้งหมดทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านทันที และเว้นไป 1 สัปดาห์ เพื่อหาความคงทนในการจำ ผลการวิจัยปรากฏว่า การนำเรื่องทั้งสามแบบ มีผลให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านเท่าเทียมกัน แต่ในเรื่องความคงทนในการจำเนื้อเรื่องพบว่า การนำเรื่องแบบบอกโครงเรื่องให้ผลดีกว่าการนำเรื่องแบบอื่น จากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการนำเรื่องต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านได้เท่าเทียมกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการจำด้วย

สกุติพันธ์ หวังสุริยะ (2530) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และความสามารถในการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยบทเรียนที่มี

บทสรุปก่อน บทสรุปหลัง และไม่มีบทสรุป กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2529 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง จำนวน 120 คน แล้วแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 เป็นกลุ่มที่สอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่มีบทสรุปก่อนการอ่านเรื่อง กลุ่มทดลองที่ 2 เป็นกลุ่มที่สอนอ่านภาษาไทยที่มีบทสรุปหลังการอ่านเรื่อง และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่สอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่ไม่มีบทสรุป เนื้อหาที่ใช้สอนได้แก่ เรื่องศิลปินเอก ความสามัคคี นิทานชาดก มหาภิวัตน์ และความคิดที่ไม่รู้จักสูญสิ้น เมื่อสอนอ่านภาษาไทยแต่ละกลุ่มเสร็จสิ้นแล้วจึงทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเร็วและความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ผลการวิจัยปรากฏว่าการสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่มีบทสรุปก่อนการอ่านเรื่อง บทเรียนที่มีบทสรุปหลังการอ่านเรื่อง และบทเรียนที่ไม่มีบทสรุปเรื่อง ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่มีบทสรุปก่อนการอ่านเรื่องและหลังการอ่านเรื่องทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าการสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่ไม่มีบทสรุปเรื่อง แต่การสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่มีบทสรุปก่อนและบทสรุปหลังการอ่านเรื่อง ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านไม่แตกต่างกัน ในด้านความสามารถในการอ่านเร็วพบว่า การสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่มีบทสรุปก่อนการอ่านเรื่อง ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเร็วสูงกว่าการสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่มีบทสรุปหลังการอ่านเรื่อง จากการศึกษาค้นคว้านี้แสดงให้เห็นว่าการอ่านเรื่องที่มีบทสรุปก่อนการอ่านเรื่อง ส่งผลต่อการอ่านของนักเรียนได้สูงขึ้น

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการนำเรื่องแบบเรื่องย่อมาประกอบในการอ่านและการเรียนนั้น สรุปได้ว่า การนำเรื่องแบบเรื่องย่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำและเข้าใจเนื้อเรื่องได้สูงกว่าการอ่านเรื่องเพียงอย่างเดียว

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปภาพ

ชอร์ (Shore, 1949 : 1-15) กล่าวว่า รูปภาพช่วยสร้างอารมณ์ สามารถจูงใจให้เกิดการรับรู้ ภาพจะรวบรวมความรู้และบรรยายให้ทราบถึงเหตุการณ์นั้นได้ และเป็นการง่ายที่คนเราจะจำภาพได้ดีกว่าการจำข้อมูลที่เป็นตัวอักษรหรือคำ (Nelson : 1984) โดยเฉพาะ

วัยเด็กช่วงต้น ๆ การใช้ประโยคอย่างเดียวยังได้ผลน้อยกว่าการใช้ประโยคที่มีภาพประกอบ (Ryan and others, 1987 : 443-452) นอกจากนี้ สุธีรัตน์ ฅ นคร (2529 : 28) ได้ให้ความเห็นว่า การอ่านหรือการฟังเพียงอย่างเดียวนั้น บางครั้งนักเรียนอาจไม่ได้ภาพพจน์ที่ชัดเจน หรือไม่ได้ภาพพจน์ตรงตามที่ต้องการ การเปลี่ยนคำอธิบายที่เป็นนามธรรมให้เป็นสิ่งที่มีตัวตน สัมผัสได้ มองเห็นหรือได้ยินได้จะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและช่วยในการจำ

พีค (จุฬารัตน์ ชุมสมาน, 2530 : อ้างอิงจาก Peck, 1974 : 880-888) ได้ศึกษาถึงผลของการใช้ภาพประกอบที่มีต่อการจำบทเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4 อายุระหว่าง 9-10 ปี จำนวน 71 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 3 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นสมุดเรื่องที่บรรยายด้วยตัวอักษรล้วน 1 ชุด อีกชุดหนึ่งเป็นเรื่องที่บรรยายด้วยตัวอักษรและมีภาพประกอบ เมื่อนักเรียนอ่านบทเรียนแล้วก็จะได้รับแบบทดสอบความจำซึ่งวัดทันที และวัดทิ้งช่วง 1 วัน และ 1 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อ่านสมุดเรื่องที่มีภาพประกอบ ทำคะแนนได้สูงกว่ากลุ่มที่อ่านเรื่องโดยไม่มีภาพประกอบทุกครั้งไม่ว่าจะทิ้งช่วงเวลานาน 1 วัน หรือ 1 สัปดาห์ หรือทดสอบความจำในทันที จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่านักเรียนที่อ่านเรื่องที่มีภาพประกอบสามารถจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่าการไม่มีภาพประกอบเนื้อเรื่อง

วอล์กเกอร์ (Walker, 1976 : 6379-6380-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้สิ่งช่วยในการจัดความถี่รวบยอดแบบรูปภาพที่มีผลต่อการเรียนรู้ในการอ่าน เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 และเกรด 7 จำนวน 312 คน โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้นและความสามารถทางสติปัญญา ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้รูปภาพเป็นสิ่งช่วยในการจัดความถี่รวบยอด มีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้รูปภาพเป็นสิ่งช่วยในการจัดความถี่รวบยอด โดยเฉพาะนักเรียนเกรด 7 และกลุ่มที่มีความสามารถทางสติปัญญาสูง จากการศึกษาสรุปได้ว่ารูปภาพส่งผลต่อการเรียนรู้ในการอ่านดีกว่าไม่มีรูปภาพประกอบ

ยูอิลล์ และ จอเซซีลิน (Yuill and Josecelyne, 1988 : 152-158) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของการให้ตัวชี้หน้าที่เป็นสิ่งช่วยให้เกิดความถี่รวบยอด ที่มีต่อความจำและความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความเข้าใจในการอ่านต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอายุ

7-8 ปี จำนวน 24 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มที่มีความเข้าใจในการอ่านสูง และกลุ่มที่มีความเข้าใจในการอ่านต่ำ กลุ่มละ 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นเรื่องสั้นจำนวน 8 เรื่อง แต่ละเรื่องประกอบด้วยคำจำนวน 50-70 คำ ที่มีตัวขึ้นนำแบบที่มีชื่อเรื่องสมบูรณ์ ชื่อเรื่องไม่สมบูรณ์ ภาพประกอบเนื้อเรื่องที่สมบูรณ์ และภาพประกอบเนื้อเรื่องที่ไม่สมบูรณ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มีความเข้าใจในการอ่านสูง มีคะแนนความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีความเข้าใจในการอ่านต่ำ ส่วนนักเรียนที่มีความเข้าใจในการอ่านต่ำได้คะแนนความเข้าใจในการอ่านเรื่องที่มีชื่อเรื่องสมบูรณ์ และภาพประกอบเนื้อเรื่องที่สมบูรณ์ มากกว่าเรื่องที่มีชื่อเรื่องและภาพประกอบเนื้อเรื่องไม่สมบูรณ์ จากการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าภาพประกอบเนื้อเรื่องที่สมบูรณ์ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าภาพประกอบเนื้อเรื่องที่ไม่สมบูรณ์

ทาจิกะ ฮิเดซูกุ และคนอื่น ๆ (Tajika Hidesugu and others, 1988) ได้ศึกษาผลของการใช้สิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดแบบที่มีภาพประกอบและไม่มีภาพประกอบ เสนอก่อนการอ่านเนื้อเรื่องที่มีต่อการจำเนื้อเรื่อง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 จำนวน 48 คน แล้วทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดความจำ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่อ่านเรื่องที่มีการใช้สิ่งช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดแบบที่มีภาพประกอบก่อนการอ่านเนื้อเรื่อง สามารถจดจำเรื่องราวได้สูงกว่าการอ่านเรื่องที่ไม่มีการประกอบภาพ จากการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการอ่านเรื่องที่มีภาพประกอบก่อนการอ่านเรื่องทำให้นักเรียนจดจำเรื่องได้ดีกว่าการอ่านเรื่องที่ไม่มีการประกอบ

ในประเทศไทยได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาพประกอบไว้หลายรูปแบบด้วยกัน ดังเช่น ศิลปชัย จำปาทอง (2522 : 67-75) ได้ศึกษาผลของการแปรเปลี่ยนรายละเอียดในรูปภาพและวิธีการเสนอที่มีต่อการสร้างความคิดรวบยอด รายละเอียดในรูปภาพแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง และรายละเอียดที่ไม่เกี่ยวข้องในการกำหนดความหมายของความคิดรวบยอดของสิ่งเร้าในรูปภาพนั้น โดยมีวิธีเสนอ 2 แบบ คือ เสนอที่ละภาพต่อเนื่องกัน และเสนอรูปภาพควบกันไปครั้งละ 2 ภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน การทดลองทั้งหมดมี 8 การทดลอง แต่ละการทดลองประกอบด้วยนักเรียนจำนวน

10 คน แบบแผนการทดลองเป็นแบบ $2 \times 2 \times 2$ Completely Randomized Factorial Design (รายละเอียดของภาพ $\times$ วิธีการเสนอ $\times$ ระดับชั้นของนักเรียน) แล้วทำการทดสอบหลังการทดลอง ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนกับรูปภาพที่มีรายละเอียดเฉพาะที่เกี่ยวข้องสร้างความคิดรวบยอดได้ดีกว่ากลุ่มที่เรียนกับรูปภาพที่มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกัน ดังนั้นผลการเรียนรู้ด้านความจำร้อยแก้วของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

จากการวิจัยเกี่ยวกับรูปภาพที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การใช้ภาพประกอบเนื้อเรื่องเป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และจดจำเรื่องราวได้ดีกว่าการอ่านเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

ประสงค์ สุรสิทธิ์ (2515) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ด้านความเข้าใจของนักเรียนจากการอ่านหนังสือบทเรียนภาษาอังกฤษ 3 ประเภท กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 90 คน แบ่งเป็นนักเรียนหญิง 47 คน นักเรียนชาย 43 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นหนังสือบทเรียนภาษาอังกฤษ 3 ประเภท คือ หนังสือบทเรียนที่มีแต่ตัวอักษรล้วน ๆ หนังสือบทเรียนที่เป็นตัวอักษรประกอบด้วยภาพการ์ตูน และหนังสือบทเรียนที่เป็นตัวอักษรผูกเรื่องเป็นการ์ตูนเรื่อง การดำเนินการวิจัยโดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านหนังสือบทเรียน แล้วให้ทำแบบทดสอบโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนคุมบทเรียนได้ตลอดเวลา ผลการวิจัยพบว่าเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ด้านความเข้าใจของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแล้วนักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักเรียนชายในทุกประเภทของบทเรียน จากการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่านักเรียนหญิงมีความสามารถในการอ่านมากกว่านักเรียนชาย

จุฬารัตน์ ชุมสมาน (2531 : 16-62) ได้ศึกษาผลของตำแหน่งของคำถามและการใช้ภาพประกอบที่มีต่อการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนที่ต่างเพศกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี เทศบาลเมืองยะลา และเทศบาลตำบลสุโงโกะ-ลก ปีการศึกษา 2530 จำนวน 256 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง 128 คน และเพศชาย 128 คน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงได้รับการสุ่มเข้าเรียนเงื่อนไข

- การทดลอง 4 เงื่อนไข ได้แก่ การอ่านเรื่องที่มีคำตามหน้าเนื้อเรื่องที่มีภาพประกอบ การอ่านเรื่องที่มีคำตามหน้าเนื้อเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบ การอ่านเรื่องที่มีคำตามหลังเนื้อเรื่องที่มีภาพประกอบ และการอ่านเรื่องที่มีคำตามหลังเนื้อเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบ ผู้เข้ารับการทดลอง จะเข้ารับการทดลองเงื่อนไขละ 64 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียนหญิง 32 คน และนักเรียนชาย 32 คน นักเรียนแต่ละคนได้รับเงื่อนไขการทดลองเพียงเงื่อนไขเดียว เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วยสมุดเรื่องและแบบทดสอบวัดความจำเนื้อเรื่อง สมุดเรื่องมี 4 ชุด ๆ ละ 2 ฉบับ
- แต่ละชุดจะแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขการทดลอง การดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนอ่านสมุดเรื่อง แล้วทดสอบวัดความจำเนื้อเรื่อง การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบแฟกตอเรียลสามสมบูรณ $2 \times 2 \times 2$ (ตำแหน่งของคำตาม $\times$ การใช้ภาพประกอบ $\times$ เพศ) ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่อ่านเรื่องที่มีคำตามหลังเนื้อเรื่องจำเนื้อเรื่องได้มากกว่านักเรียนกลุ่มที่อ่านเนื้อเรื่องที่มีคำตามหน้าเนื้อเรื่อง และนักเรียนกลุ่มที่อ่านเรื่องที่มีภาพประกอบจำเนื้อเรื่องได้มากกว่ากลุ่มที่อ่านเนื้อเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบ ส่วนนักเรียนหญิงสามารถจำเนื้อเรื่องได้มากกว่านักเรียนชาย จากการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่านักเรียนหญิงจำเนื้อเรื่องที่อ่านได้มากกว่านักเรียนชาย

ธีระพจน์ แสงแก้ว (2531 : 19-83) ได้ศึกษาผลของการใช้กลวิธีเรียนและการทบทวนที่มีต่อการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนที่ต่างเพศกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2531 จำนวน 384 คน แบ่งเป็นนักเรียนเพศชาย 192 คน และนักเรียนเพศหญิงจำนวน 192 คน นักเรียนได้รับการสุ่มเข้ารับการทดลองเป็นจำนวน 12 กลุ่ม ๆ ละ 32 คน กลวิธีเรียนแปรค่าออกเป็น 3 ระดับ คือ การอ่านซ้ำ การอ่านแล้วขีดเส้นใต้ และการอ่านแล้วจดบันทึก การทบทวนแปรค่าออกเป็น 2 ระดับ คือ การทบทวนต่อเนื่อง และการทบทวนแบบเว้นช่วงเวลา นักเรียนแต่ละกลุ่มเข้ารับการทดลองพร้อมกันเพียงครั้งเดียว เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นชุดหนังสือเรื่องจำนวน 6 ชุด และแบบทดสอบวัดความจำเนื้อเรื่อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบกำหนดสามตัวประกอบสามสมบูรณ $2 \times 3 \times 2$ (เพศ $\times$ กลวิธีเรียน $\times$ การทบทวน) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชายมีคะแนนวัดความจำเนื้อเรื่องไม่แตกต่างจากกลุ่มนักเรียนหญิง จาก

การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิงสามารถจำเรื่องที่อ่านได้ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความสามารถในการอ่านได้แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาตัวแปรการนำเรื่องต่างรูปแบบคือ การนำเรื่องแบบเรื่องย่อ การนำเรื่องแบบรูปภาพ และการนำเรื่องแบบรูปภาพกับเรื่องย่อ และอีกตัวแปรหนึ่งคือตัวแปรเพศซึ่งแบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงมาศึกษาร่วมกัน เพื่อดูผลของตัวแปรทั้งสองที่มีต่อการจำเนื้อเรื่องที่อ่าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาผลของการนำเรื่องต่างรูปแบบที่มีต่อการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ตลอดจนศึกษากิริยาร่วมระหว่างเพศและแบบของการนำเรื่อง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนที่อ่านเนื้อเรื่องที่มีการนำเรื่องแบบเรื่องย่อ แบบรูปภาพ และแบบรูปภาพกับเรื่องย่อ ว่าการนำเรื่องแบบใดที่จะส่งผลต่อการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนมากที่สุด
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิง ว่านักเรียนเพศใดจะจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่ากัน
3. เพื่อศึกษากิริยาร่วมระหว่างเพศและแบบของการนำเรื่อง

สมมติฐานการวิจัย

1. ถ้าให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องที่มีการนำเรื่องแบบเรื่องย่อ แบบรูปภาพ และแบบรูปภาพกับเรื่องย่อแล้ว นักเรียนจะได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดความจำเนื้อเรื่องแตกต่างกัน

2. ถ้าให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอ่านเนื้อเรื่องที่มีการนำเรื่องแบบเรื่องย่อแบบรูปภาพ และแถบรูปภาพกับเรื่องย่อแล้ว นักเรียนหญิงจะได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดความจำเนื้อเรื่องมากกว่านักเรียนชาย

3. ถ้าให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอ่านเนื้อเรื่องที่มีการนำเรื่องแบบเรื่องย่อแบบรูปภาพ และแถบรูปภาพกับเรื่องย่อแล้ว นักเรียนจะได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดความจำเนื้อเรื่องแตกต่างกันตามระดับเพศ หรือมีกิจกรรมระหว่างแบบของการนำเรื่องและเพศของนักเรียน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้ กล่าวได้ดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ช่วยให้เราทราบว่าเนื้อเรื่องที่มีการนำเรื่องย่อ แบบรูปภาพ และแถบรูปภาพกับเรื่องย่อ จะทำให้นักเรียนจำเนื้อเรื่องแตกต่างกันหรือไม่

1.2 ช่วยให้เราทราบว่านักเรียนเพศใดสามารถจำเนื้อเรื่องที่มีการนำเรื่องทั้ง 3 แบบได้ดีกว่ากัน

1.3 ช่วยให้เราว่ามีกิจกรรมระหว่างเพศกับการนำเรื่องหรือไม่

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเลือกวิธีการนำเรื่องไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการเลือกวิธีการนำเรื่องไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะกับเพศของผู้เรียน

2.3 เพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมสำหรับผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการนำเรื่อง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 334 โรงเรียน รวม 10,548 คน
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 10 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 192 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
    - 3.1.1 เพศ แปรค่าเป็น 2 ระดับ ได้แก่
      - 3.1.1.1 เพศชาย
      - 3.1.1.2 เพศหญิง
    - 3.1.2 แบบของการนำเรื่อง แปรค่าเป็น 3 ระดับ ได้แก่
      - 3.1.2.1 การนำเรื่องแบบเรื่องย่อ
      - 3.1.2.2 การนำเรื่องแบบรูปภาพ
      - 3.1.2.3 การนำเรื่องแบบรูปภาพกับเรื่องย่อ
  - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนที่ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดความจำ เนื้อเรื่องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนำเรื่อง หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่นำมาเสนอไว้ก่อนเนื้อเรื่องเพื่อ

เป็นประโยชน์ต่อการจำเนื้อเรื่อง ในการศึกษาคำนี้จะศึกษาถึงการนำเรื่อง 3 แบบ คือ แบบเรื่องย่อ แบบรูปภาพ และแบบรูปภาพกับเรื่องย่อ

2. การนำเรื่องแบบเรื่องย่อ หมายถึง การเก็บใจความสำคัญของเนื้อเรื่องแล้วนำมาเรียบเรียงใหม่แต่เพียงย่อ ๆ ให้ความคิดต่อสัมพันธ์กันตั้งแต่ต้นจนจบโดยไม่ขึ้นย่อหน้าใหม่ แล้วนำมาเสนอไว้ก่อนเนื้อเรื่อง

3. การนำเรื่องแบบรูปภาพ หมายถึง การใช้ภาพวาดลายเส้นขาว-ดำที่ตรงกับเนื้อเรื่อง แล้วนำมาเสนอไว้ก่อนเนื้อเรื่องที่มีแต่ตัวอักษรล้วน

4. การนำเรื่องแบบรูปภาพกับเรื่องย่อ หมายถึง การใช้ภาพวาดลายเส้นขาว-ดำที่ตรงกับเนื้อเรื่องและเรื่องย่อ นำมาเสนอไว้ก่อนเนื้อเรื่องที่มีแต่ตัวอักษรล้วน

5. การจำเนื้อเรื่อง หมายถึง การที่นักเรียนสามารถทำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดความจำเนื้อเรื่องหลังจากที่ได้อ่านเรื่องที่มีการนำเรื่องแบบเรื่องย่อ แบบรูปภาพ และแบบรูปภาพกับเรื่องย่อ

6. แบบทดสอบวัดความจำเนื้อเรื่อง หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ซึ่งสามารถหาคำตอบได้จากเรื่องที่อ่าน